

TARIMSAL YAYIMDA HEDEF KİTLE

Kırsal alanda tarımsal faaliyette bulunan ailelerin elde ettikleri üretim değerleri büyük ölçüde;

- Sahip oldukları toprak ve su kaynaklarının büyüklüğü, kalitesi ve konumuna,
- Diğer fiziki ve mali kaynaklara (kredi, girdi, ulaştırma ve pazar) erişim olanaklarına
- Ve çiftçilerin teknik konularda ve işletmecilik konularında sahip olduğu bilgi ve becerisine bağlıdır.

Tarımsal üretim teknikleri ve işletme yönetimi konusunda çiftçilerin sahip oldukları bilgi düzeyi ve bilgi ihtiyaçları toplumdan topluma ve ülkeden ülkeye farklılık gösterir. Bu bölümde farklı hedef gruplarının temel ortak özellikleri açıklanmaktadır.

1. Büyük ve Küçük Çiftçiler

Kamu yayımı, doğrudan ya da dolaylı tüm tarımsal üreticilerin gereksinmelerine hizmet sunmak zorundadır. Bazı durumlarda, tarımsal yayım hizmetlerini bilerek kısa dönemde toplam tarımsal üretimde en fazla etki yapabilen gelişmeye açık büyük çiftçilere yöneltebilmektedir. Roling (1982) bu bireylerde high access farmers (kaynaklara kolay erişen çiftçiler) demektedir. Bu çiftçiler çoğu kez, daha eğitilmiş, toprak, sermaye ve girdi gibi kaynaklara daha fazla erişebilen ve genel olarak bilgi ağına (information networks) daha yakından bağlıdırlar. Bu nedenle, bu çiftçiler yeni teknoloji biçimlerini deneme ve risk durumlarını karşılamada daha iyi bir konuma sahiptirler.

Gelişmekte olan ülkelerde, genellikle esas olarak kendi kendine yeter veya buna yakın bir düzeyde çalışan küçük çiftçiler çoğunluğu oluştururlar.

Toprak ve sermaye gibi kaynaklara sınırlı bir biçimde sahip olmaları ve bu çiftçilerin büyük çoğunluğunu oluşturan bu grup, bir ülkenin kalkınmasında önemli ilgi alanını oluşturur.

Her ülkede, hangi kalkınma stratejisinin izleneceği ve izlenen farklı stratejilerle hangi potansiyel sonuçlar elde edileceği (politika) sorusu yanıtlanmalıdır. Kırsal ve kentsel alanlar arasında ve kırsal bölgeler içerisinde yarışan çıkarlar nelerdir? Farklı çiftçi grupları büyük ve küçük çiftçiler, erkek ve kadın çiftçiler, yetişkin ve genç çiftçiler arasında ortak ve/veya yarışan (rakip) çıkarlar nelerdir?

Az gelişmiş ülkelerde çiftçiler için teknoloji geliştirilmesi ve yayılmasına ilişkin politikalar çoğu kez, ya ihmal edilmekte ya da farklı teknolojik alternatiflerin sonuçları (etkileri) dikkatli olarak düşünülmeden araştırmacılarca alınmaktadır. Ve çoğu kez bu karar kırsal alanlardan ziyade kentsel alanların lehine alınmaktadır. Bu karar, yayım servisleri de dahil, tarımsal kaynaklardan büyük

çiftçilerin daha fazla faydalanmalarını sağlama eğilimindedir. Diğer durumlarda, politika önlemleri belirsiz olabilmekte ve bu karar yayım personeline fiili durum yaratılarak alınmaktadır.

Bunun doğal sonucu olarak yayım elemanları köyün güç yapısı içerisinde daha rahat ve çalışabilecekleri gelişmeye açık büyük çiftçilere yönelme eğilimindedirler.

Tarımsal yayım ve diğer tarımsal hizmetleri yürüten kamu kuruluşlarının gelişmeye açık büyük çiftçilere yönelmelerinin sonuçları analiz edilmelidir. Amerika Birleşik Devletlerinde son 30 yıldaki tarımsal kalkınma deneyiminin özlüce incelenmesi çok öğreticidir. A.B.D.'de, yerel toplulukların güç yapısı içerisinde yayım personeline açıkça halkı anlamları ve halk ile birlikte çalışmaları öğretilmiştir. Yayım elemanları çalışmalarını gelişmeye açık büyük çiftçilere yöneltmişlerdir, çünkü gelişme bu yolla daha fazla sağlanabilmektedir. Yeni teknolojinin büyük çiftçiler aracılığı ile küçük çiftçilere yayılacağı varsayılmıştır.

Bu stratejinin, özellikle 2. Dünya Savaşından bu yana; tarım işletmelerinin sayısında hızlı bir düşüş olurken, büyük çiftçiler yeni teknolojiyi özellikle işgücü tasarrufu sağlayan teknolojiyi – benimsemeleri ve işletmelerini genişletmeleriyle (büyütmeleri) sonuçlanmıştır.

Pazarda rekabet edemeyen küçük çiftçiler tarımsal üretimden tasfiye edilmişlerdir. Bununla beraber, Kuzey Amerika'da bu dönemde, tarım sektöründe oluşan işgücü fazlalığını etkin bir biçimde çeken, giderek gelişen bir sanayi sektörü bulunmaktaydı.

Gelişmekte olan ülkelerin çoğunda bu durum oldukça farklıdır. Nüfusun büyük çoğunluğu geçimini hala tarımdan sağlamaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde nüfusun yaklaşık 2/3'ü çiftçi ya da tarım işçisi olarak geçimlerini topraktan sağlamaktadır. Diğer taraftan, bu ülkelerin çoğunda sanayi sektörü görece olarak küçüktür ve yavaş gelişmektedir. Kırsal alandan kentsel alana göç çok fazla olmakta ve kentsel alanda işsizler sayısı giderek artmaktadır. Büyük çiftçilerin teknolojik ihtiyaçlarını gözetten yaklaşımlar, kırsal alanların çoğunda bu durumu daha da yoğunlaştıracaktır.

Az gelişmiş ülkelerin birçoğunda tarımsal ve kırsal kalkınmada farklı bir stratejiye gerek duyulduğunun ortaya çıkmasıyla 1979 yılında Dünya Tarım Reformu ve kırsal kalkınma konferansında (WCARRD); eşitlik içinde büyümeye dayanan bir kırsal kalkınma stratejisi ve bu programların özellikle çoğu kadın olan küçük çiftçileri gözetmesi önerilmiştir. Bunun yanı sıra, tarımda istihdam edilen yada edilecek olan 15-24 yaş grubuna dahil gençlere eğitim gereksinimleri yetişkin çiftçilerden farklı olduğundan az önem verilmektedir.

Kadınlar ve gençlerin tarım sektörüne katkı ve katılma düzeyini daha iyi değerlendirmek için, bu özel hedef kitlerin gelişmekte olan ülkelerde tarımsal üretimdeki rollerini kısaca gözden geçirmek yararlı olacaktır.

Kadınlar

Kırsal alanda yaşayan kadınlar, pek çok tarım işletmesi için çok önemli ve çoğunlukla ihmal edilen bir kaynaktır. Gelişmekte olan ülkelerde küçük çiftçilerin ve tarım işçilerinin önemli bir bölümünü kadınlar oluşturmaktadır. Tarımsal üretimde kadınların katkısına ilişkin tahminler çok değişmekte ise de, tüm tahminler gelişmekte olan ülkelerde **kadınların tarımsal işgücünün önemli bir bölümünü oluşturduğunu göstermektedir.**

Kendine yeterli işletmelerde ve pazara yönelik üretimde bulunan **işletmelerde kadınların aktif rollerine ilişkin çok sayıda yayın bulunmakta ve kadınların tarımsal faaliyetlere ilişkin karar verme sürecine katkıda bulunduğunu göstermektedir.** Güney Amerika, Afrika ve Hindistan da yapılan deneysel araştırmalar kadınların tarıma katkılarının coğrafik ve üretim bölgeleri arasında ve içinde değiştiğini ve işletme büyüklüğü ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu araştırmalar, **kadınların kooperatiflere üye olma ve bazı modern girdileri satın alma ve kullanma gibi özel alanlarda erkeklerin kararını etkiledikleri sonucuna ulaşmışlardır.**

Birleşmiş Milletlerin rakamları, gelişmekte olan ülkelerde kırsal ailelerin 1/3'ünde kadınlar başkan (aile başkanı) olarak görev yapmaktadırlar. Bu haneler esas olarak tarımla uğraştıklarından kadınların karar-verme ve üretimdeki toplam rolleri daha da önem kazanır.

Tarımsal yayım sürecinde kadın çiftçilerin durumu küçük çiftçilere benzer. Çoğu durumlarda, yayım hizmetleri büyük çiftçilere yöneldiğinden, küçük çiftçiler (hem erkek ve hem de kadınlar) ekonomiye toplam katkılarına göre daha az yayım hizmetlerinden yararlanırlar. İşletmelerini kendisi yöneten Afrikalı kadınlar için bu durum daha kötüdür. Kocasıyla birlikte çalışan kadınlara, yayım hizmetlerinin genellikle kocaları kanalı ile ulaştığı kabul edilir. Bu varsayım tartışmalıdır. Tanzanya'da yapılan bir araştırmaya göre kocaları kanalı ulaştırılmaya çalışılan yayım önerileri kadınlara nadiren ulaşmaktadır. Bununla beraber, yayım elemanlarının ayrı ayrı kadın ve erkeklere yönelik yayım hizmeti vermeleri yerine, iki grubun birlikte bu hizmetten yararlandırılması bu hizmetin etkinliğini artırmaktadır.

Kırsal Gençlik

Kırsal gençlik, bugüne değin yürütölen tarımsal yayım programlarından çok az yararlanan diğer önemli bir gruptur. Kırsal alanlarda yaşıyan milyonlarca genç kırsal gelişme sürecinde önemli ve işlenmemiş bir kaynağı oluşturur. UN, 15-24 yaşları arasında bulunan bireyleri gençlik olarak tanımlamaktadır. Dünya nüfusunun yaklaşık %20'sini gençler oluşturmakta ve uluslar arası Gençlik yılı olan 1985'te gelişmekte olan ölkelerde 742 milyona yakın gencin yaşadığı ifade edilmektedir. Bu nüfusun (742 milyon) %70'in den fazlası veya 520 milyon kırsal alanlarda yaşamakta ve çoğunluğu fakirliğin kurbanlarıdır.

Birçok ölkede, kırsal alanlarda yaşıyan gençliğin özellikle kızların örgün eğitim ve teknik eğitim olanakları son derece kısıtlıdır. Okuldan ayrılanların sayısı çok yüksektir ve kırsal alanda yaşıyan çocukların bir çoğu da hiçbir zaman okula gitmemektedir.

Bu durum, özellikle düşük gelirli çiftçi ailelerinin gençlerinde daha ciddi sonuçlara yol açmaktadır. Bu gençlerin okur-yazarlık (işlevsel) düzeyleri çok düşüktür. Kırsal gençler çok küçük yaşta aile işgücü olarak çalışmak zorundadır, işin yoğun olduğu mevsimlerde çok uzun süre çalışırlar, ama işin olmadığı mevsimlerde gerçekte işsizdirler, kazançlarının büyük bir kısmı ile aile bütçesine katkıda bulunmaları beklenir küçük yaşta (erken) evlenme eğilimindedirler. Daha eğitimli gençlerle kaynaşmaya isteksiz ve bu konuda yeteneksizdirler, daha eğitimli olan akranlarıyla bile ilişki kurmakta güçlük çekerler, formal öğretim ortamından korkarlar, kırsal alanı terk etmek ve özellikle tarımdan ayrılmak isterler, giderek küçölen işletme olgusu ile karşı karşıyadırlar ve onlar için gelecek yoksulluk sınırı altında bir yaşamdır.

Kırsal gençliğin, tarım, ev ekonomisi, grup önderliği ve gelişen kırsal yaşam alanlarında pratik eğitime olan gereksinimleri çok geniştir. Tarımsal yayım aracılığıyla sunulan okul dışı eğitim programları, eğitimde bazı olanaklar sağlamaktadır. Fakat yayım elemanı/çiftçi ailesi oranının düşük oluşu ve gençlik programlarının organize edilmesi ve desteklenmesinde hazırlık çalışmalarının genel olarak yetersiz oluşu, bu eğitim olanaklarını sınırlamaktadır.

Genç çiftçi organizasyonları, kırsal gençliğin iyileştirilmesinde tarımsal yayım için büyük bir potansiyel bulunmaktadır. Genç çiftçi örgütleri aracılığıyla tarımsal üretimde geliştirilmiş yöntemlerin yanında gelir-kazandırıcı beceriler öğretilir ve beslenmenin iyileştirilmesi, nüfus ya da aile planlaması eğitimi daha aile yaşamına katkıda bulunacak yayım programları düzenlenir.

Tarımsal öğretim, yayım ve eğitim programlarına kırsal alanda genç kadınların daha yüksek düzeyde katılmalarını sağlamada özel çabalara gerek vardır. Geleneksel ev ekonomisi programlarının yanı sıra, tarımsal konuları ve gelir kazandırıcı beceri öğretimini içeren geniş kapsamlı eğitim programlarına gereksinme bulunmaktadır. Özellikle kadın çiftçilerle çalışacak, yayım personelini yetiştiren tarım meslek okulları ve üniversitelere kız öğrencileri çekmek için daha fazla çaba gösterilmesi gerekir.